

Cultura, ¿un ministeri que cal suprimir?

Quan encara està calenta la reestructuració de l'executiu espanyol, inclosa la incorporació de Jorge Semprún en lloc de Javier Solana al capdavant del Ministeri de Cultura, i també és recent el nomenament de l'executiu català per a la tercera legislatura, que inclou Joan Guitart com a nou conseller de Cultura en substitució de Joaquim Ferrer, el secretari general de Convergència i president de la Generalitat, Jordi Pujol, s'ha manifestat públicament contrari al manteniment del Ministeri de Cultura.

Ferrer, l'anterior conseller, ja havia explicat repetidament els perquè de la demanda de supressió del Ministeri de Cultura, els mateixos arguments que ara ha exposat Pujol i que bàsicament són un: si les competències de les disset comunitats autònomes són exclusives en matèria de cultura, mantenir el ministeri, ¿quin sentit té?

El punt de discrepància

En lloc d'un ministeri, Pujol, com altres vegades ho havia fet Ferrer, o també Max Cahner —el primer conseller de Cultura de l'actual president; demana que hi hagi simplement una secretaria d'estat, per tenir cura de les competències residuals que la Constitució reserva en matèria de cultura a l'estat. Segons la Constitució, només corresponen a l'estat la defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental espanyol contra l'exportació i l'espoliació; la gestió d'alguns museus, biblioteques i arxius de titularitat estatal i la comunicació cultural entre les comunitats autònomes.

Hi ha un article a la Constitució, no obstant els que fan referència a les competències esmentades en el paràgraf anterior, en el qual se situa l'origen de la discrepància entre els partidaris de la supressió i el mateix ministeri. És l'article 149.II., que diu «... sense perjudici de les competències que podran assumir les comunitats autònomes, l'estat considerarà el servei de la cultura com a deure i atribució essencial...». En aquesta ambigua *essencialitat* es va anar agafant des del 1982 Javier Solana, i amb tota seguretat s'agafarà d'ara endavant Jorge Semprún per desmuntar les tesis supressionistes.

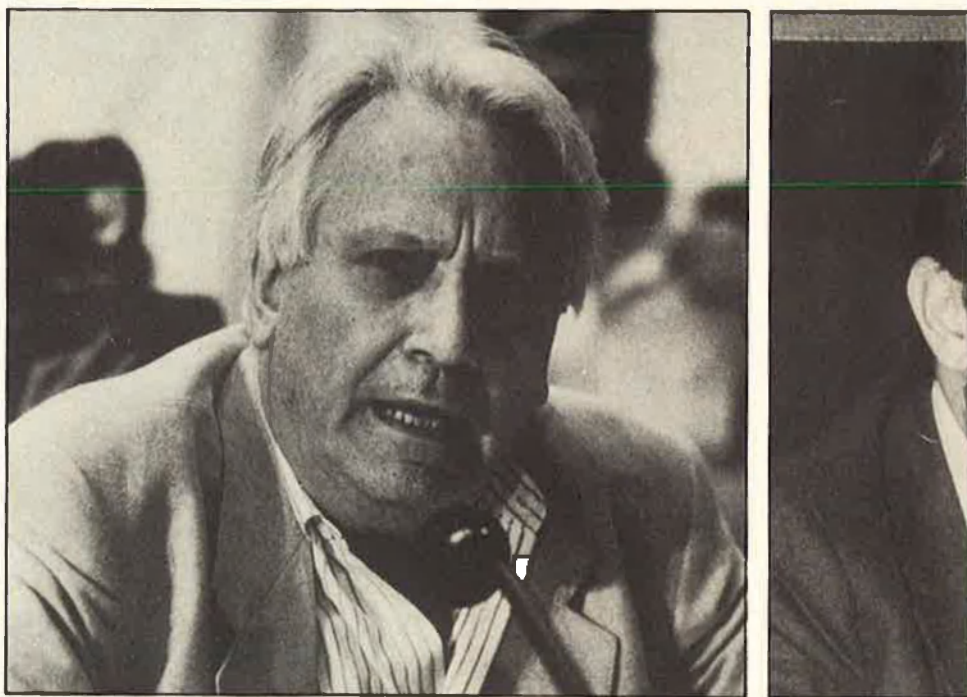
Llei del patrimoni

Després de manifestar-se disconfor-

Després de Solana ha arribat Semprún i, dos dies després, Pujol ha declarat que és contrari al manteniment del Ministeri de Cultura. ¿Per què Pujol ha marcat tant de prop el nou ministre?

Josep-M. Pasqual

el Congrés dels Diputats que la llei del patrimoni històric-artístic tornava als organismes estatals competències ja transferides a algunes comunitats autònomes. A partir d'una interpretació extensiva dels conceptes espoliació i exportació, Solana recuperava competències per a l'administració central de l'estat i la Generalitat perdia, per exemple, la facultat per declarar monuments i conjunts històric-artístics, funció que havia exercit en canvi fins aleshores.

Jorge Semprún. A la dreta, Javier Solana.

me amb el manteniment del Ministeri de Cultura, el mateix Pujol fa una matisació: «Supressió, sí, sobretot si passa com en els últims anys, que el ministeri ha treballat en la línia de convertir en no exclusives les competències de les autonomies».

La clau de volta no és tant, doncs, la mateixa figura del ministeri, sinó el ministre —des de l'any 1982, Solana—, considerat el promotor d'una política de recuperació de competències per part de l'estat central.

A part de nombrosos contenciosos i de diversos recursos de competències —en cultura— interposats entre la Generalitat i el govern central de l'estat durant l'etapa Solana, hi hagué dues ocasions concretes en què es van encendre els ànims de manera especialment forta. Van ser en ocasió de la Llei del Patrimoni Artístic i d'Europàlia '85.

El llavors diputat de Minoria Catalana, Joaquim Ferrer, denuncià davant

res. La Generalitat presentà un recurs al Tribunal Constitucional, encara en curs de resolució.

Europàlia '85

La manera com el Ministeri de Cultura plantejà el contingut i l'organització d'Europàlia '85 provocà les crítiques no solament de Joan Rigol, en aquells moments conseller de Cultura de la Generalitat, sinó també dels responsables de cultura d'altres institucions catalanes, entre ells Jordi Labòria, diputat de Cultura de la Diputació de Barcelona, o Pep Subirós, coordinador de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

Europàlia '85 va ser als ulls dels polítics catalans una bona demostració d'allò que s'entén per centralisme i uniformisme, tot plegat impulsat per Javier Solana, tot un ministre de Cultura que, de postres, havia de ser el

portaveu del govern de l'estat. Des d'aquell moment, Solana quedava com un aliat desaconsellable per als responsables de la política cultural de la Generalitat.

Paraules del mateix Joaquim Ferrer sintetitzaven un estat d'ànim que ha durat fins fa ben poc contra la concepció de la cultura espanyola que tenia el ministre —i que es manté contra el ministeri en qüestió, fins que Semprún no demostrí el contrari—: «Passats deu anys de la darrera dictadura, quan ningú no pot dubtar de l'existència de quatre grans cultures en el territori que comprèn l'Estat espanyol —la basca,

Amb Semprún millor que amb Solana

Sense oblidar que Pujol és un convingut que les matrius culturals europees les marquen les regions i no els estats, i en tant que això sigui així, cada vegada hi haurà menys necessitat de ministeris de cultura estatals, no és probable que la demanda de supressió del Ministeri de Cultura espanyol es converteixi en una de les prioritats de l'executiu català. Més probable és, en canvi, que Pujol hagi volgut llançar un toc d'alerta per aconseguir a partir d'ara una política ministerial més respectuosa per les realitats nacionals i culturals que integren l'estat.

Per a Pujol, «la vocació dels estats no acostuma a ser la defensa de la diversitat cultural, sinó que per pròpia naturalesa aquests tenen tendència a la centralització i a la uniformització». Però també Pujol és un bon coneixedor —i, en aquest cas, defensor— de models d'estat concrets, com el de la República Federal d'Alemanya que, organitzats sota un model federal, permeten que cada *land* exerceixi de manera efectiva les seves competències exclusives i no hi ha cap necessitat del Ministeri de Cultura. En aquest sentit, el camp cultural podria convertir-se en un bon terreny per fer avançar l'Estat espanyol cap a un estat federal, ni que fos de la mà d'un ministre sens carnet del PSOE.

En tot cas, hi ha molts aspectes dels quals no hem parlat, però de tal magnitud, que fan impossible imaginar-se un Ministeri de Cultura obsolet. Dels 35 mil milions de pressupost per a l'any 1987, el Ministeri de Cultura en dedicarà a Catalunya prop de 3.800, en inversions i subvencions. La part més important de les quantitats assignades a inversions es dediquen a la reestructuració de l'estadi olímpic de Montjuïc —2.444 milions—, i a la restauració del Parc Güell —37 milions—. Pel que fa a les transferències —finalistes—, cal destacar la de 200 milions per al programa d'activitats culturals del Gran Teatre del Liceu i la de 500 milions per a les despeses de funcionament del COOB '92. A més de 65 milions de subvencions a companyies i festivals teatrals i prop de 425 milions per a la participació en cinema.

Enmig de tot això, un departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya amb només vuit mil milions de pressupost per a enguany i un nou conseller de Cultura, Guitart, a qui per ara només se li suposa que també qüestiona el manteniment del Ministeri de Cultura. □

la castellano-andalusa, la catalana i la gallega—, un ministre de Cultura no entén que, en activitats d'informació com és Europàlia, calgui assenyalar, ni que sigui breument, la història de cada una, esmentar l'idioma que forja i enumerar les tendències i les obres actuals més importants.

Aquesta informació és bàsica, essencial per a entendre la realitat viva dels pobles que avui integra l'Estat espanyol i de cap manera no pot admetre's que es dissimuli, o simplement que quedi silenciada, aquesta diversitat congènita, perquè és massa important i, en bona lògica, qui ho faci i persisteixi en aquesta agressió cal que dimiteixi, que el facin dimitir o que el fem dimitir. Aquest *oblit* és tan significatiu que, de sobte, ens retorna a la concepció uniformista que han tingut totes les dictadures espanyoles i que, sorprenentment, és compartit ara pel ministre de Cultura del PSOE».

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 27

18.00 h.: AULLIDOS, *Joe Dante*, 1980. EUA. V.E.

20.00 h.: PESADILLA EN ELM STREET, *Wes Craven*, 1984. EUA. V.O.S.E.

22.00 h.: DOS SEMANAS EN OTRA CIUDAD, *Vincente Minnelli*, 1962. EUA. V.O.

DIJOUS, 28

18.00 h.: EL CEREBRO DE FRANKENSTEIN, *Terence Fisher*, 1969. EUA. V.E.

20.00 h.: AULLIDOS, *Joe Dante*, 1980. EUA. V.E.

22.00 h.: LOS CUATRO JINETES DEL APOCALIPSIS, *Vincente Minnelli*, 1962. EUA. V.E.

DIVENDRES, 29

18.00 h.: ANGOIXA, *Bigas Luna*, 1986. Catalunya. V.C.

20.00 h.: SIMBAD Y LA PRINCESA, *Nathan Juran*, 1958. EUA. V.E.

22.00 h.: NINA, *Vincente Minnelli*, 1976. EUA-Itàlia. V.E.

DISSABTE, 30

18.00 h.: SIMBAD Y LA PRINCESA, *Nathan Juran*, 1958. EUA. V.E.

20.00 h.: EL ANSIA, *Tony Scott*, 1983. EUA. V.E.

22.00 h.: CUJO, *Lewis Teague*, 1983. EUA. V.E.

DIUMENGE, 31

18.00 h.: CUJO, *Lewis Teague*, 1983. EUA. V.E.

20.00 h.: ANGOIXA, *Bigas Luna*, 1986. Catalunya. V.C.

22.00 h.: EL ANSIA, *Tony Scott*, 1983. EUA. V.E.

DILLUNS, 1

18.00 h.: RESURRECCIÓN, *Daniel Petrie*, 1980. EUA. V.E.

20.00 h.: SATURNO 3, *Stanley Donen*, 1979. EUA. V.E.

22.00 h.: AMENAZA EN LA SOMBRA, *Nicholas Roeg*, 1973. Gran Bretanya-Itàlia. V.E.

DIMARTS, 2

18.00 h.: AMENAZA EN LA SOMBRA, *Nicholas Roeg*, 1973. Gran Bretanya-Itàlia. V.E.

20.00 h.: RESURRECCIÓN, *Daniel Petrie*, 1980. EUA. V.E.

22.00 h.: SATURNO 3, *Stanley Donen*, 1979. EUA. V.E.

Travessera de Gràcia, 63.
Telèfon 201 29 06